Warszawa, dnia 20 kwietnia 2018 r.

PAŃSTWOWA
KOMISJA WYBORCZA

ZPOW-032-4/18

Pan
Andrzej MACIEJEWSKI
Przewodniczący Komisji
Samorządu Terytorialnego
i Polityki Regionalnej
Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Państwowa Komisja Wyborcza, odpowiadając na pismo z dnia 11 kwietnia 2018 r. znak STR-015-72-18, informuje, co następuje.

Państwowa Komisja Wyborcza zgłaszała uwagi dotyczące rozwiązań wprowadzonych do Kodeksu wyborczego ustawą z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (Dz. U. poz. 130) już na etapie prac parlamentarnych w zakresie projektu tej ustawy. W związku z tym Państwowa Komisja Wyborcza w załączeniu przedstawia swoje stanowisko w tej sprawie z dnia 16 listopada 2017 r. znak ZPOW-023-10/17, które zostało przekazane m. in. Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałkowi Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałkowi Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz klubom parlamentarnym i poselskim. Dodatkowo stanowisko w tym zakresie od dnia 22 listopada 2017 r. dostępne jest na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej (www.pkw.gov.pl zakładka Wyjaśnienia, stanowiska, komunikaty). Państwowa Komisja Wyborcza podnosiła zastrzeżenia dotyczące nowej regulacji w sprawie ważności głosu, a w szczególności zmiany art. 5 pkt 12 Kodeksu wyborczego, zgodnie z którym znakiem „X” są co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki, a nie jak dotychczas dwie linie, które

przecinają się w obrębie kratki. Zmiana ta, powiązana z nowym brzmieniem art. 41 Kodeksu wyborczego, może powodować wątpliwości u wyborców, w jaki sposób oddać ważny głos, a przede wszystkim wątpliwości obwodowych komisji wyborczych ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie co do ważności głosu oddanego przez wyborcę w sposób odbiegający od znaków najczęściej spotykanych w dotychczasowych wyborach.

Obecnie występują problemy związane z rekrutacją kandydatów na urzędników wyborczych, w szczególności w dużych miastach. Zgodnie z art. 14 ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych Szef Krajowego Biura Wyborczego powinien powołać urzędników wyborczych (Korpus Urzędników Wyborczych) do dnia 2 maja 2018 r. Jak wynika z uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 19 lutego 2018 r. w sprawie określenia liczby, trybu i warunków powoływania urzędników wyborczych, we wskazanym terminie powinno zostać powołanych 4 556 urzędników wyborczych. Natomiast na dzień 18 kwietnia 2018 r. zgłosiło się 2 917 kandydatów. W związku z tym został wdrożony tryb wynikający z § 5 ust. 1 powołanej wyżej uchwały w sprawie określenia liczby, trybu i warunków powoływania urzędników wyborczych, tj. dyrektorzy delegatur Krajowego Biura Wyborczego występują do wojewody, marszałka województwa, starostów i wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) o zgłoszenie, w terminie 7 dni, brakujących kandydatów.

Problemy związane z rekrutacją wynikają przede wszystkim z zakazu wykonywania funkcji urzędnika wyborczego w gminie, w której ma się miejsce zatrudnienia, a także (poza miastami na prawach powiatu) w gminie, w której ma się miejsce zamieszkania. Duże zainteresowanie pełnieniem tej funkcji deklarowali także emeryci, którzy byli urzędnikami wyborczymi powoływanymi zgodnie z dotychczasowymi przepisami, a pozbawieni możliwości pełnienia tej funkcji z uwagi na odejście z pracy. Wydaje się nadto, że ustawodawca mógłby odstąpić od rygorystycznego wymogu powoływania urzędników wyborczych tylko spośród grona pracowników urzędów obsługujących organy administracji rządowej i samorządowej, co niewątpliwie otworzyłby drogę dla kandydatów wywodzących się m.in. z samorządów zawodowych (aplikanci adwokaccy, radcowscy), asystenci sądowi itd.

Kolejną kwestią podnoszoną przez potencjalnych kandydatów na urzędnika wyborczego jest sprawa niskiego wynagrodzenia, przy jednoczesnej ewentualnej utracie części wynagrodzenia i związanych z nim pochodnych w miejscu zatrudnienia. Rozważenia wymaga również ewentualne zwiększenie wynagrodzenia w celu zrekompensowania ponoszonych przez urzędników wyborczych kosztów dojazdu do gminy, w której wykonywać będą swoją funkcję. Odnotować przy tym należy, że pojawiają się postulaty, popierane przez Państwową Komisję Wyborczą, aby urzędnicy wyborczy otrzymywali wynagrodzenie nie tylko w okresie określonym w obowiązujących przepisach (od dnia zarządzenia właściwych wyborów do dnia rozstrzygnięcia protestów wyborczych oraz w innych sytuacjach, gdy jest to konieczne), lecz, w dużo niższym wymiarze, także w ciągu całego roku. Mogłoby to wiązać się z nałożeniem na urzędników wyborczych nowych ustawowych zadań.

Państwowa Komisja Wyborcza zwracała też uwagę na zagrożenie nieskompletowania składów obwodowych komisji wyborczych. Należy przypomnieć, że w obowiązującym stanie prawnym dla jednego obwodu głosowania muszą zostać powołane dwie komisje obwodowe, tj. obwodowa komisja wyborcza ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie i obwodowa komisja wyborcza ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie (art. 181a Kodeksu wyborczego), w skład których, co do zasady powołuje się 9 członków (art. 182 § 2 Kodeksu wyborczego). Oznacza to praktycznie podwojenie liczby członków obwodowych komisji wyborczych w stosunku do wcześniej obowiązującego stanu prawnego. Uwzględniając, że głosowanie w wyborach samorządowych zostanie przeprowadzone w około 27 500 obwodach (w 2014 r. – 27 435 obwodów), przy założeniu powołania komisji w pełnych składach, konieczne będzie powołanie w ich skład ok. 495 000 członków. Wprawdzie art. 182a § 8a Kodeksu wyborczego stanowi, że w przypadku niedokonania zgłoszenia wystarczającej liczby kandydatów do składu komisji, minimalny skład liczbowy obwodowej komisji wyborczej wynosi 5 członków, lecz biorąc pod uwagę konieczność powołania dwóch obwodowych komisji wyborczych, konieczne będzie uzyskanie co najmniej 10 zgłoszeń w każdym obwodzie stałym.

Nie sposób w tym miejscu pominąć, że w wyborach samorządowych również terytorialne komisje wyborcze (wojewódzkie, powiatowe, gminne (miejskie) i dzielnicowe w m.st. Warszawie), co do zasady, powoływane są spośród wyborców. Zatem dodatkowo

trzeba będzie zapewnić kandydatów dla powołania ok. 2 826 terytorialnych komisji wyborczych.

Poza tym Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że zmiany przepisów Kodeksu wyborczego dokonane powołaną wyżej nowelizacją spowodowały, że w samorządach powstało przeświadczenie o zdecydowanym ograniczeniu ich roli w organizacji wyborów. W rzeczywistości jednak, mimo powołania Korpusu Urzędników Wyborczych, jednostki samorządu terytorialnego, a przede wszystkim gminy, wykonywały będą większość dotychczasowych zadań związanych z organizacją wyborów, na podstawie przepisów Kodeksu wyborczego oraz rozporządzeń.

Należy tu w szczególności wymienić m. in.:

1) prowadzenie stałego rejestru wyborców (art. 18 § 11 Kodeksu wyborczego);
2) sporządzanie spisów wyborców (art. 26 § 10 Kodeksu wyborczego);
3) przekazywanie wyborcom niepełnosprawnym informacji o wyborach (art. 37a Kodeksu wyborczego);
4) zapewnienie lokali dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych (art. 156 § 2 pkt 1 i art. 186 § 1 Kodeksu wyborczego);
5) zapewnienie wyposażenia lokali wyborczych, tj. m. in. godła państwowego, odpowiedniej liczby łatwo dostępnych miejsc umożliwiających każdemu wyborcy nieskrępowane zapoznanie się z kartą do głosowania oraz jej wypełnienie w sposób niewidoczny dla innych osób oraz przezroczystych urn wyborczych (art.39a, 41a § 1, 52 § 5a i art. 156 § 1 Kodeksu wyborczego);
6) wykonywanie czynności związanych ze sporządzaniem aktów pełnomocnictwa (art. 56, 56 i 58 § 1 Kodeksu wyborczego);
7) zapewnianie odpowiedniej liczby miejsc przeznaczonych na bezpłatne umieszczanie urzędowych obwieszczeń wyborczych i plakatów wszystkich komitetów wyborczych (art. 114 Kodeksu wyborczego);
8) zapewnienie obsługi urzędnikom wyborczym oraz warunków pracy umożliwiających im prawidłowe wykonywanie zadań;
9) zapewnienie wyborcom, w ciągu 30 dni od dnia przekazania, wglądu do kopii protokołu głosowania w obwodzie, w siedzibie gminy, do której przekazano kopię protokołu (art. 77 § 3 Kodeksu wyborczego).

Odnosząc się do innych kwestii wiążących się z ewentualną koniecznością nowelizacji przepisów Kodeksu wyborczego, Państwowa Komisja Wyborcza przekazuje Wysokiej Komisji uwagi Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych dotyczące zgodności przepisów Kodeksu wyborczego wprowadzających wymóg transmisji i nagrywania prac obwodowych komisji wyborczych z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), które Komisja podziela. W związku z tym Państwowa Komisja Wyborcza zwróciła się do najwyższych władz państwowych o rozważenie podjęcia działań zmierzających do zmiany przepisów Kodeksu wyborczego w tym zakresie.

Nadto pilnej nowelizacji wymaga przepis art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (Dz. U. poz. 130), mający na celu zapewnienie szybkości oraz sprawności postępowania sądowoadministracyjnego w sprawach skarg na akty organów wyborczych dotyczących podziału gminy na okręgi wyborcze. Analogiczny problem dotyczy również art. 420 § 2 Kodeksu wyborczego w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2019 r.

Państwowa Komisja Wyborcza jednocześnie informuje, że nie jest uprawniona do zajmowania stanowiska w sprawie ewentualnego wydłużenia obecnej kadencji organów jednostek samorządu terytorialnego i przesunięcia terminów wyborów na wiosnę 2019 r.

Zał. 2

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

(-) Wojciech Hermeliński

GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH
dr Edyta Bielak-Jomaa

Warszawa, dnia 11 kwietnia 2018 r.

DOLIS.027.437.18.AG

KRAJOWE BIURO WYBORCZE
Wpłynęło dnia 11.04.18
Nr sprawy ZPOW-500-5/18

Pani
Magdalena Pietrzak
Sekretarz Państwowej
Komisji Wyborczej
ul. Wiejska 10
00– 902 Warszawa

Szanowna Pani Minister,

w nawiązaniu do korespondencji z dnia 6 marca 2018 r. (ZPOW-500-5/18) w której zgłasza Pani wątpliwości co do kwestii zgodności z *rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1), zwanego dalej rozporządzeniem 2016/679* - **przepisów dotyczących rejestrowania obrazu i dźwięku w trakcie przeprowadzania wyborów a następnie ich udostępniania na stronie internetowej**, które zostały wprowadzone mocą *ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych,* zmieniającej m.in. *ustawę z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (zwanego dalej kodeksem wyborczym)* Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych przedstawia następujące informacje.

W myśl art. 52 § 7 Kodeksu wyborczego „*od podjęcia przez obwodową komisję wyborczą ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie czynności, o których mowa w art. 42 § 1, do podpisania protokołu, o którym mowa w art. 75 § 1,* ***prowadzi się transmisję z lokalu wyborczego za pośrednictwem publicznie dostępnej sieci elektronicznego przekazywania danych****. Szczegółowe*

ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa
tel. 22 531-03-44
fax 22 531-03-01
www.giodo.gov.pl

informacje o dostępie do transmisji podaje się co najmniej na 24 godziny przed rozpoczęciem głosowania na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej".

Zgodnie zaś z art. 52 § 7a Kodeksu wyborczego *w przypadku gdy transmisja, o której mowa w § 7, nie jest możliwa z przyczyn technicznych w trakcie pracy obwodowej komisji wyborczej w lokalu wyborczym,* ***czynności podejmowane przez komisję są rejestrowane za pomocą urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk, a następnie udostępnia na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej.***

W związku z powyższym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych po dokonaniu ponownej analizy ustawy Kodeks wyborczy, a także po zapoznaniu się z treścią pisma Państwowej Komisji Wyborczej, przedstawia swoje stanowisko w kwestii przepisów dotyczących monitoringu a także rejestracji obrazu i dźwięku w lokalach wyborczych ujętych w art. 52 § 7 i 7a Kodeksu wyborczego.

W świetle art. 61 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Prawo to obejmuje również uzyskiwanie informacji o działalności organów samorządu gospodarczego i zawodowego a także innych osób oraz jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa. W związku z tym można stwierdzić, że kształt przyjętych przepisów zapewnia realizację prawa do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej.

Nie kwestionując prawa do informacji publicznej wynikającego z przytoczonego przepisu Konstytucji RP zauważyć należy, że rozwiązania ujęte w Kodeksie wyborczym **wymagają dostosowania do przepisów o ochronie danych, w szczególności rozporządzenia 2016/679, które będą mieć bezpośrednie stosowanie w krajowym porządku prawnym od 25 maja 2018 r.**

Zgodnie z zasadą **pierwszeństwa unijnego** bowiem, rozporządzenie unijne ma pierwszeństwo przed prawem krajowym państwa członkowskiego - jeżeli zachodzi kolizja pomiędzy tymi regulacjami.

Transmisja lub rejestracja z lokalu wyborczego w dniu głosowania może bowiem prowadzić do ingerencji w prywatność osób oddających głosy, jak i naruszać tę prywatność. W trakcie transmisji z lokalu wyborczego prezentowane będą bowiem **wizerunki, nie tylko twarzy wyborców a także zachowania osób** biorących udział w głosowaniu. Ponadto, w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego głosować można co do zasady wyłącznie w obwodzie

właściwym dla miejsca stałego zamieszkania. W pozostałych wyborach zdecydowana większość wyborców również głosuje w miejscu stałego zamieszkania. Zatem skutkiem przeprowadzania transmisji lub rejestracji w lokalach wyborczych byłoby także **ujawnianie miejsca zamieszkania (lub miejsca pobytu w czasie głosowania)** osób oddających głosy.

W tym miejscu należy przytoczyć art. 51 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w myśl którego nikt nie może być obowiązany inaczej niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby. Władze publiczne nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym. Zgodnie zaś z zasadą tajności głosowania wyrażoną w art. 92 ust. 2, art. 97 ust. 2, art. 127 ust. 1 oraz art. 169 ust. 2 Konstytucji, wyborcy powinno być umożliwione oddanie głosu w taki sposób, aby wyrażenie jego woli nie mogło być w żaden sposób zidentyfikowane.

Regulacje prawne powinny precyzyjnie określać zakres danych osobowych oraz cele, dla których będą one przetwarzane. Niewątpliwie cel i zakres pozyskiwanych danych powinien być podporządkowany zadaniom nałożonym na podmioty publiczne realizujące zadania w omawianym obszarze. Tylko wtedy bowiem zakres zbieranych danych nie będzie przekraczać kryterium „niezbędności w demokratycznym państwie prawnym". Nie jest bowiem określone w jaki sposób miałyby zostać rozmieszczone kamery podczas głosowania. W opinii Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych podczas wyborów nie powinno dochodzić do transmisji czy rejestracji umieszczania przez wyborcę karty do głosowania w urnie. Transmisja ukazująca urnę potencjalnie może prowadzić do publicznego ujawnienia tego, w jaki sposób głosował dany wyborca.

W art. 52 § 7a Kodeksu wyborczego jest mowa o *rejestracji wszystkich czynności podejmowanych przez komisje wyborcze,* co w pewien sposób sugeruje, że ustawienie kamer nie powinno obejmować urny. Jednakże przepis ten nie jest wystarczający dla zapewnienia gwarancji zgodnego z rozporządzeniem 2016/679 przetwarzania danych osobowych. Pozostawienie przez ustawodawcę uregulowania kwestii dotyczących transmisji i rejestracji podczas wyborów przez Państwową Komisję Wyborczą w formie tzw. „warunków technicznych transmisji" nie jest w opinii organu do spraw ochrony danych osobowych wystarczającym rozwiązaniem. Akty takie nie mają bowiem charakteru powszechnie obowiązującego.

Kolejną kwestią która budzi wątpliwości Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych jest fakt, że transmitowanie w Internecie czynności z przebiegu wyborów oznacza w istocie umożliwienie potencjalnemu nieograniczonemu kręgowi osób dalsze ich wykorzystywanie w innych celach np. profilowania wyborców. Działania takie mogą prowadzić do naruszenia zagwarantowanego w Konstytucji prawa do prywatności a także autonomii informacyjnej. Również

rozwój nowych technologii prowadzi do głębokiej ingerencji w prywatność wielu osób. Pamiętać należy, że informacja raz ujawniona w „sieci" jest trwała - udostępniona pozostaje tam na długi czas. Z tych względów niezwykle istotna jest ochrona prywatności w Internecie. Udostępnienie danych osobowych w „sieci" prowadzić może nie tylko do naruszenia dóbr materialnych, ale i żywotnych interesów osób. Prawo do prywatności w Internecie powinno być pojmowane jako dobro osobiste szczególne, materialne, a nie tylko istniejące „wirtualnie" i chronione co najmniej tak samo, jeśli nie z większą starannością – właśnie ze względu na opisane zagrożenia – jak prawo do prywatności poza tą nowoczesną siecią. Internet jest dużym dobrodziejstwem, lecz także źródłem wielu niebezpieczeństw w skali nie spotykanej przed jego powszechnym wprowadzeniem do użytku.

Dlatego stosując rozwiązania polegające na udostępnianiu materiałów z przebiegu wyborów w sieci, istotne jest zapewnienie stosowania najbardziej sprawdzonych zabezpieczeń informatycznych i organizacyjnych, które zagwarantują ochronę prywatności, ochronę praw i wolności każdej osoby, szczególnie przed decyzjami opierającymi się wyłącznie na profilowaniu w systemach informatycznych. Profilowanie bowiem jest szczególnym rodzajem przetwarzania danych osobowych, z którym mogą wiązać się zagrożenia dla praw i wolności osób, które są poddawane profilowaniu. Dlatego do rozporządzenia 2016/679 dodany został art. 35, który określa wymóg przeprowadzenia oceny skutków dla ochrony danych osobowych (ocena ryzyka przetwarzania danych osobowych).

Ustawa Kodeks wyborczy przewiduje także możliwość przeprowadzania wyborów w tzw. odrębnych obwodach głosowania, do których należą m.in. zakłady lecznicze czy w tym zakłady karne (art. 12 § 4 Kodeksu wyborczego). **Przetwarzanie przy pomocy monitoringu szczególnych kategorii danych osobowych w rozumieniu art. 9 *rozporządzenia 2016/679*** (przede wszystkim danych o stanie zdrowia – w zakładzie leczniczym, domu pomocy społecznej) oraz **dotyczących wyroków skazujących i naruszeń prawa w rozumieniu art. 10 *rozporządzenia 2016/679*** (dane o wykonywaniu kar i środków zapobiegawczych w zakładach karnych i aresztach śledczych) należy uznać za naruszające prawo do ochrony danych osobowych. Monitorowanie i transmitowanie w Internecie przebiegu wyborów może prowadzić do pozyskiwania informacji o osobach, w szczególności przebywających w takich instytucjach i ich dalszego udostępniania w formie transmisji internetowej. Do sytuacji powodujących ingerencję w prywatność związaną także z przetwarzaniem szczególnych kategorii danych osobowych może dochodzić również w **lokalach dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych** (art. 12a Kodeksu wyborczego).

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zwraca także uwagę na przewidziany w Kodeksie wyborczym **okres przechowywania** materiałów z przebiegu czynności podczas głosowania transmitowanego lub zarejestrowanego w komisjach wyborczych. Materiały zawierające transmitowany lub zarejestrowany przebieg czynności są dokumentami wyborczymi w rozumieniu art. 8 Kodeksu wyborczego. Dokumenty wyborcze są zaś przechowywane przez okres co najmniej 5 lat (art. 8 § 1). W opinii Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych nie ma uzasadnienia do przechowywania dokumentów wyborczych przez tak długi okres, zwłaszcza, że terminy na zgłaszanie protestów wyborczych i stwierdzanie ważności przeprowadzenia wyborów, wynoszą odpowiednio 7 i 90 dni dla wyborów do Sejmu.

W ustawie Kodeks wyborczy nie jest również zdefiniowane czym de facto jest materiał zawierający transmitowany przebieg czynności i czy on również będzie utrwalany. Jeśli natomiast będzie to „materiał" zawierający dane osobowe głosujących czy osób obsługujących wybory zastosowanie do niego będą także mieć przepisy rozporządzenia 2016/679.

Zwrócić należy także uwagę, że w przepisach kodeksu wyborczego nie doprecyzowano, jak długo nagrania udostępnione w trybie art. 52 § 7a będą przechowywane na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej. Zgodnie z powołanym wyżej art. 8 ust. 1a Kodeksu wyborczego *„Dokumenty z wyborów są przechowywane przez okres co najmniej 5 lat"*. Przepis ten stwarza de facto możliwość wydłużenia okresu przechowywania dokumentów z wyborów, zawierających dane osobowe, do bliżej nieokreślonego czasu. Co więcej z przepisów nie wynika **kto będzie podejmował decyzje o ewentualnym przedłużeniu okresu przechowywania/udostępniania nagrań powyżej 5 lat określonych w art. 8 § 1a kodeksu.**

Należy zauważyć, iż w trybie art. 52 § 7 za transmisję wydaje się **odpowiadać obwodowa komisja wyborcza,** ewentualnie wyższe szczeble administracji wyborczej, jak np. okręgowa komisja wyborcza. Nie wiadomo jednak **jaki podmiot będzie decydował o celach i środkach przetwarzania danych osobowych w tym materiałów z transmisji i nagrań po rozwiązaniu obwodowych komisji wyborczych, które to następuje z momentem przekazania protokołu wyborczego.**

Koniecznym wydaje się zatem doprecyzowanie w ustawie Kodeks wyborczy **ról poszczególnych podmiotów** i ich wzajemnych relacji, w związku z przetwarzaniem przez nie danych osobowych, a zatem stosownie do przepisów rozporządzenia 2016/679, związanych z realizacją zadań wynikających z przepisów Kodeksu wyborczego.

Zgodnie art. 5 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 - określającym zasady dotyczące przetwarzania danych osobowych - dane osobowe muszą być: a) przetwarzane zgodnie z prawem,

rzetelnie i w sposób przejrzysty dla osoby, której dane dotyczą („zgodność z prawem, rzetelność i przejrzystość"); b) zbierane w konkretnych, wyraźnych i prawnie uzasadnionych celach i nieprzetwarzane dalej w sposób niezgodny z tymi celami; dalsze przetwarzanie do celów archiwalnych w interesie publicznym, do celów badań naukowych lub historycznych lub do celów statystycznych nie jest uznawane w myśl art. 89 ust. 1 za niezgodne z pierwotnymi celami („ograniczenie celu"); c) adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane („minimalizacja danych"); d) prawidłowe i w razie potrzeby uaktualniane; należy podjąć wszelkie rozsądne działania, aby dane osobowe, które są nieprawidłowe w świetle celów ich przetwarzania, zostały niezwłocznie usunięte lub sprostowane („prawidłowość"); e) przechowywane w formie umożliwiającej identyfikację osoby, której dane dotyczą, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane; dane osobowe można przechowywać przez okres dłuższy, o ile będą one przetwarzane wyłącznie do celów archiwalnych w interesie publicznym, do celów badań naukowych lub historycznych lub do celów statystycznych na mocy art. 89 ust. 1, z zastrzeżeniem że wdrożone zostaną odpowiednie środki techniczne i organizacyjne wymagane na mocy niniejszego rozporządzenia w celu ochrony praw i wolności osób, których dane dotyczą („ograniczenie przechowywania"); f) przetwarzane w sposób zapewniający odpowiednie bezpieczeństwo danych osobowych, w tym ochronę przed niedozwolonym lub niezgodnym z prawem przetwarzaniem oraz przypadkową utratą, zniszczeniem lub uszkodzeniem, za pomocą odpowiednich środków technicznych lub organizacyjnych („integralność i poufność").

W myśl art. 5 ust. 2 rozporządzenia 2016/679 administrator jest odpowiedzialny za przestrzeganie przepisów ust. 1 i musi być w stanie wykazać ich przestrzeganie (zasada rozliczalności).

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zwraca także uwagę na wynikający z ***rozporządzenia2016/679*** obowiązek dokonywania przez administratorów **oceny skutków dla ochrony danych osobowych przez podjęciem przetwarzania danych osobowych.**

Zgodnie z art. 35 ust. 7 rozporządzenia 2016/679, ocena skutków zawiera co najmniej: systematyczny opis planowanych operacji przetwarzania i celów przetwarzania; ocenę, czy operacje są niezbędne oraz proporcjonalne w stosunku do celów; ocenę ryzyka naruszenia praw lub wolności podmiotów danych; środki planowane w celu zaradzenia ryzyku, w tym zabezpieczenia oraz środki i mechanizmy bezpieczeństwa, które mają zapewnić ochronę danych osobowych i wykazać przestrzeganie rozporządzenia. Jeżeli analiza o której mowa powyżej nie została jeszcze przeprowadzona należałoby przeprowadzić ją jak najszybciej, w szczególności zwracając uwagę na

wyżej podniesione aspekty przetwarzania danych osobowych, które powinny odpowiadać przepisom rozporządzenia 2016/679, w tym ww. zasad przetwarzania danych osobowych.

Zakres dostosowań, ilość i waga ryzyk w praktyce mogą uniemożliwić zgodne z prawem o ochronie danych osobowych przeprowadzanie transmisji podczas wyborów.

Pojawiające się ryzyka w obliczu wskazanego sposobu przewarzania danych osobowych mogą także narazić przetwarzających dane osobowe na szereg zarzutów. Osobom, których dane są przetwarzane niezgodnie z zasadami rozporządzenia 2016/679 przysługuje od 25 maja 2018 r. wniosek o odszkodowanie. Dodatkowo w przypadku przetwarzania danych niezgodnie z przywołanymi zasadami rozporządzenia 2016/679 organ nadzorczy będzie mógł nałożyć kary finansowe.

Z-ca DYREKTORA
DEPARTAMENTU ORZECZNICTWA,
LEGISLACJI I SKARG

Weronika Kowalik

11.04.18.

SPECJALISTA

Aleksandra Głuch

11.04.18.